

Kringgesprek 'college' armoede van ANE, 16 april 2024, 15.00.

Martin opent de samenspraak over de unieke waarde van ervaringskennis bij het verminderen van armoede. Doelstelling van de samenspraak: hoe kan kennis worden ingezet om ervaringen om te zetten in actie. Aan de hand van 3 inleidingen gaan we verder in gesprek.

Hoscar werkt in buurtteam Nieuw West, waar ook een Masterplan wordt vormgegeven;

Hij is een opvang gestart voor zelfredzame economisch daklozen (als je zelfredzaam bent ben je geen probleem voor de gemeente): na een proefperiode van 6 weken is de opvang (inclusief maaltijd) een enorm succes, gemeten naar behoefte (wekelijks bezoek van 30-35 mensen, met steeds nieuwe gezichten), maar ook een schande dat dit anno 2024 noodzakelijk is.

Dat Hoscar deze opvang gestart is hangt ook samen met zijn ervaringsdeskundige achtergrond:

- Doen wat nodig is.
- Ondanks de afwijkende vorm heeft het kunnen starten dankzij aanhoudende aandacht voor dit probleem. Je breekt door muren met doorzetten en netwerken.
- De opvang draait op samenwerking met de sociale basis, maar er zijn ook collega's van het wijkteam aanwezig.
- De inloop biedt ruimte voor onderlinge gesprekken.
- 'Kijkers' worden meteen aan het werk gezet.

Hoscar heeft deelgenomen aan het VONL (Van Overleven Naar Leven) project, en daar gezien dat je niet na drie keer geen contact een dossier moet sluiten. Dat mensen die in armoede leven continu onder druk staan, en de hulpverlening het te rustig aan doet.

Een deel van de unieke waarde van ervaringskennis zit juist bij de houding waarmee mensen te woord gestaan worden: niet achter een bureau en beeldscherm zitten, als iemand het zwaar heeft een arm om iemand heen slaan. Een deel van die waarde ontstaat ook omdat ervaringsdeskundigen doen waar niemand anders aan toe lijkt te komen: outreachend (naar mensen toegaan, uitreiken naar hen) werken, de tijd nemen die nodig is, vertrouwen krijgen en dan samen uitzoeken wat er nodig is. Het lijkt wel of de buurtteams geen tijd hebben om de essentie van hun opdracht (dichterbij de Amsterdammers) te kunnen uitvoeren. ANE zal de zichtbaarheid van de noodzaak om ervaringskennis beter te benutten naar de gemeente moeten vergroten! De bijstandsbond heeft vaker een meer actiegericht benadering gehad.

Wat de verdere ontwikkeling van het benutten van ervaringskennis in de weg kan staan is dat het lijkt dat ervaringsdeskundigen zich moeten aanpassen aan de heersende normen terwijl zij juist de rol hebben om de 'systeemwereld' beter aan te laten sluiten op de 'leefwereld'.

Tegelijkertijd zien we dat er een ontwikkeling gaande is (bijvoorbeeld rondom de sociale basis en het vormen van allianties), waarbij de kleine organisaties die vaak dichterbij mensen actief zijn de dupe dreigen te worden. En ook dat de kennis van de gemeente om ontwikkelingen goed te kunnen volgen lijkt te verdwijnen. Een voorbeeld is de moeizame introductie van de Amsterdams Maatwerk Methode, waarbij juist de houding van ambtenaren en collega's van de buurtteams zou

veranderen waardoor een passendere dienstverlening voor elke Amsterdammer mogelijk zou zijn, én waardoor ook het benutten van ervaringskennis vergroot wordt.

Henna constateerde op basis van haar eigen ervaring, en vervolgens ook op de ervaring van anderen dat mensen met schulden te weinig ondersteund worden bij het omgaan van emoties. Zij is daarom een training van 4 bijeenkomsten gestart waarin mensen samen in gesprek gaan over gevoelens die het hebben van schulden met zich meebrengen, zoals schaamte. Zo stelt zij bijvoorbeeld de vraag wie zich schaamt omdat ze in de schulden zitten/hebben gezeten, en steekt dan als eerste haar hand op, waardoor het voor anderen ook makkelijker is om hun hand op te steken. Tegenover de cultuur van het zwijgen komt herkenning en erkenning te staan doordat mensen hun eigen verhaal kunnen vertellen, en ervaren dat zij niet alleen staan. Het vertellen van het eigen verhaal zorgt ervoor dat je je zekerder voelt, maar ook dat je een reële verwachting ontwikkeld over de toekomst.

De unieke waarde van ervaringskennis komt uit het verhaal van Henna op verschillende manieren naar voren:

1. Aandacht voor het idee dat schulden ook verwerking nodig hebben is te weinig aanwezig in het reguliere aanbod.
2. Henna kan haar eigen verhaal vertellen waardoor mensen uitgenodigd worden om dat ook te doen.
3. De taal die zij gebruikt is concreet en sluit beter aan bij mensen die in dezelfde situatie zitten (ook in de folder). Denk ook aan het begrip helpen, daarmee wordt de regie van mensen afgepakt, dus liever praten over ondersteunen.

De volgende bijdrage is van **Jasmina**, die binnenkort start binnen de gemeente om ruimte te maken voor het beter benutten van ervaringskennis in de beter betaalde banen van de gemeente. Juist omdat daar het hebben van ingewikkelde eigen ervaringen als een nadeel wordt gezien. Hoe gaat ervaringsdeskundigheid gemunt worden opdat een $1 + 1 = 3$ effect ontstaat? Dat zal tijd kosten. De abstractie van beslissingen laat geen menselijke verhalen toe, geen ervaringskennis. De gemeente is verkokerd, nog steeds, ook democratisering werkt nauwelijks door.

Er wordt gewezen op het feit dat het 9 jaar heeft geduurd voordat er een cliëntenraad is ontstaan. Ook dat we sinds de motie van Groen Links (Hup ervaringsdeskundigen) inmiddels al een stuk verder zijn gekomen.

Vanuit het netwerk ANE zullen we een plek moet zijn waarbij bondgenoten zich gesteund voelen, maar ook de plek waar we samen analyseren wat werkt. Duidelijk is dat het benutten van ervaringskennis geen doel op zich is, maar dat Amsterdammers beter ondersteund worden.

Er komen een aantal ideeën op tafel om de positie van ervaringskennis te vergroten:

- Right to challenge wordt niet gebruikt. [Zijn de uitdagingen duidelijk omschreven?]
- We moeten gaan handhaven tegen de overheid.
- Kijk naar grote maatschappelijke vernieuwende bewegingen, wat is het verhaal naar de toekomst van de sociaaldemocratie en het christelijke sociale denken die het systeem moeten veranderen.
- Dromen krijgen glans als we die glans geven. Steun elkaar voor een goede sociale stad.
- Opleiden, ervaringen, samenwerken, en niet tegen elkaar werken, ANE.

- Concurrentiemodel doorbreken. Moet de gemeente daarbij niet juist de rol spelen van verbinder: Niet elkaar uitsluiten, niet de macht grijpen, niet het eigen voordeel bewerkstelligen terwijl men met het algemeen belang bezig is. Wees het steentje in de schoen.
- Je moet steeds weer opnieuw vechten voor je plek. De energie neemt toe op het moment dat je gewaardeerd wordt.

Laten we in een volgende samenspraak bekijken wat er kan gebeuren.

Johan Horeman, Eric van der Eerden, 17 april 2024